

Rondetafelgesprek standaardisatie-organisaties voor informatiemanagement in de Nederlandse land- en tuinbouw

Robbert Robbmond en Cor Verdouw
LEI, Wageningen UR

robbert.robbmond@wur.nl
cor.verdouw@wur.nl

Introductie van de gesprekspartners

Frans van Diepen (EL&I)

De gespreksleider van dit rondetafelgesprek is Frans van Diepen. Frans werkt bij Dienst Regelingen van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) als adviseur op het gebied van proces- en informatie management. Vanuit die expertise is hij betrokken bij verschillende standaardisatie-inspanningen op nationaal en internationaal gebied. Zo is hij vice-voorzitter van de Trade and Business Group 18 Agriculture van UN/CEFACT en van de CEN agriculture werkgroep. Frans: "Ons doel is het optimaal hergebruiken van informatie zodat we als overheid informatie slechts één keer hoeven op te vragen en ook optimaal informatie kunnen delen met de sector."

Marjo van der Sman (Florecom)

In dit gesprek wordt Florecom vertegenwoordigd door Marjo van der Sman. Zij coördineert deze organisatie tijdelijk tot de komst van de nieuwe manager Leo van der Zon. Marjo: "Er zijn veel overeenkomsten met Frug I Com in wat we doen, maar dan voor de sierteeltsector. Wij houden ons naast het stimuleren van een brede toepassing ook bezig met de ontwikkeling en het beheer van standaarden."

Harrij Schmeitz (Frug I Com)

Harrij Schmeitz is verantwoordelijk voor de coördinatie van Frug I Com, het samenwerkingsplatform voor keteninformatie in de groente- en fruitsector. Harrij: "Frug I Com is een ketenbrede organisatie die zich bezig houdt met de stimulering van de informatievoorziening in de AGF. Belangrijk daarbij zijn de dwarsverbanden die ons op nationaal niveau verbinden met andere tuinbouwsectoren,

via bijvoorbeeld Tuinbouw Digitaal, en op internationaal niveau met andere AGF-specifieke organisaties via de International Federation for Produce Standards (IFPS)."

Conny Graumans (AgroConnect)

Als afgevaardigde van AgroConnect is Conny Graumans aangeschoven. Hij is manager van de organisatie die zich presenteert als expertisecentrum voor het elektronisch uitwisselen van keten- en procesinformatie in de Agri&Food-sector. Conny: "AgroConnect is een relatief jonge organisatie die is ontstaan uit de fusie van een aantal verenigingen. Wij ontwikkelen met name standaarden voor dierlijke sectoren (var-

kenshouderij, rundveehouderij) en met de opname van EDI-teelt in AgroConnect sinds 1 jan 2011 ook voor open teelten. Ons doel is om meer en meer samenwerking te zoeken met andere branches. Tevens werken we ernaar toe internationaal draagvlak te creëren voor de standaarden die wij in Nederland ontwikkelen."

Henk Zwinkels (EdiBulb)

Het gezicht van EdiBulb aan deze ronde tafel is Henk Zwinkels. EdiBulb heeft standaardberichten en coderingen ontwikkeld voor het elektronische berichtenverkeer binnen de bloembollensector. Het is een gezamenlijk initiatief van de brancheorganisaties in de sector van de kwekers (KAVB), de in- en verkoopbureaus (IVB's) en de handelaren (Anthos), in samenwerking met het Productschap Tuinbouw. Henk: "Codering en standaardisatie zijn de twee thema's waar de stichting zich mee bezighoudt. Daarmee zijn we al gestart in de jaren tachtig. Ons domein betreft de keten van de kweker tot aan de achterdeur (=inkoop) van de exporteur."

Wat zijn de drijfveren achter deze standaardisatie-organisaties?

Conny: "Het aloude argument voor standaardisatie is een efficiency-overweging. Zonder standaardisatie ontstaat er een wildgroei aan bilaterale koppelingen die niet te onderhouden is. Het uiteindelijke doel is de concurrentiepositie van het individuele bedrijf of de sector te versterken. Dat doen we door bedrijfsprocessen te koppelen en te integreren binnen de keten en over de grenzen van ketens heen. Veel mensen denken dat standaardisatie verstarrend werkt, maar dat is niet zo omdat door standaardisatie van de interfaces het juist makkelijker wordt om informatiesystemen te koppelen."

Henk: "Ik wil graag een aanvullend motief noemen. In de bollensector zitten organisaties uit de keten aan tafel en niet alleen providers (softwarebedrijven). Bedrijven uit de sector vinden het belangrijk om leveranciersafhankelijk te kunnen zijn, zodat ze zelf een keuze hebben in welke provider ze in de arm nemen. Standaardisatie zorgt ook voor uitwisselbaarheid van informatiesystemen en daarmee van leveranciers."

Marjo: "De primaire doelstelling is efficiënter werken en daardoor een kostenvoordeel te behalen. Dat proberen we te bereiken door in de gehele keten dezelfde taal te spreken. Dat is waar standaardisatie om draait. Wij richten ons hierbij op de hele keten, zowel nationaal als internationaal, van aanvoerder tot retailer."

Harrij: "Ik vind standaarden op zichzelf helemaal niet zo interessant! De begroting van Frug I Com schrijft voor dat we daar slechts 5% van onze energie in stoppen. Standaarden zijn instrumenten die informatie-uitwisseling mogelijk maken. Hierdoor kan de keten beter aangestuurd en georganiseerd worden. Dat is waar het om draait: het versterken van de Nederlandse sector door beter informatiemanagement. Standaarden zijn hierbij een belangrijke succesfactor!"

Is er sprake van overlap in jullie werkzaamheden, bijvoorbeeld op het gebied van berichten die in de verschillende sectoren hetzelfde zijn?

Harrij, lachend: "Goeie vraag, ik snap niet dat EDI-teelt zich heeft aangesloten bij AgroConnect in plaats van bij Tuinbouw Digitaal." Harrij, nu serieus: "Wij hebben vanaf het begin de keuze gemaakt voor internationale standaarden van GS1 (Global Standards 1) die sector-overstrijdend zijn. Immers: AGF = Food!"

Een voorbeeld: wij samenwerken met EDI-Circle om de systematiek voor digitale factuurverwerking die in de dierlijke sectoren reeds wordt gebruikt, ook toe te passen in de tuinbouw. Ook hierbij werken we met de internationale GS1-factuur. Wij konden die keuze maken omdat we 10 jaar later gestart zijn dan de andere organisaties aan deze tafel. Toen waren er toen bruikbare internationale standaarden beschikbaar. Wat ook helpt is dat onze keten bestaat uit minder verschillende actoren. Ons product gaat grotendeels rechtstreeks het schap in, daar zit geen bewerking meer tussen. Daardoor kunnen we makkelijker aansluiten bij de internationale standaarden, die sterk door de retail worden gedragen."

Het is niet vanzelfsprekend dat partners elkaar vinden

Henk: "Het zou voor de gebruiker niet relevant moeten zijn om te weten welke standaard er onder de motorkap van een toepassing zit. Voor ons is dat wel belangrijk. Je hebt, en dat geldt ook voor de bollensector, op een gegeven moment een 'installed base'. In het verleden zijn de op dat moment meest logische keuzes gemaakt. Op basis van die keuzes is vervolgens ontzettend veel inspanning geleverd om het geïmplementeerd te krijgen. In alle sectoren is dat een langdurig proces. Wanneer je later vraagt "hoe zou je het nu doen?", dan zijn er wellicht betere oplossingen beschikbaar, maar de trein rijdt al. Als er vanuit de industrie dan vraag komt om bijvoorbeeld het factuurbericht aan te passen, is dat een mooi moment om dat deel van de standaard te updaten op basis van bijvoorbeeld GS1. Op die manier breng je verbeteringen aan op incrementele basis met gegarandeerd draagvlak. Neem de discussie in de sierteelt bij Florecom waar men van EDIFACT-berichten over wilde stappen op XML. De elektronische aanvoerbrieff en bijbehorende transactie is nog steeds gebaseerd op EDIFACT, want als iets goed werkt, wil niemand investeren in veranderingen."

Marjo: "Met name ook omdat de gevestigde standaard zo ontzettend breed gebruikt wordt. Het is bijna onmogelijk of in ieder geval vreselijk intensief om veranderingen daarin te managen."

Conny: "Soms moet er een keuze gemaakt worden welke standaard je gaat gebruiken voor een berichtuitwisseling. Die keuze bestaat soms wel uit vier of vijf alternatieven. Als je het bedrijfsleven daarmee confronteert

kan dat verlamdend werken. Er zijn initiatieven binnen Nederland die ervoor kiezen om zich te baseren op GS1. Die keuze lag bij ons niet direct voor de hand, omdat wij ons richten op automatisering rondom de boer. Daarin voorziet GS1 niet. De laatste jaren zien we dat onze standaardisatieorganisaties steeds meer naar elkaar toe groeien. Men staat ook meer open voor internationale standaarden zoals UN/CEFACT en GS1. De achterliggende reden is dat men niet telkens opnieuw het wiel uit wil vinden. Ik verwacht dat deze ontwikkeling zich doorzet en er de komende jaren steeds meer afstemming zal komen.”

Frans: “Wat je daar misschien aan toe kunt voegen is dat het niet vanzelfsprekend is dat partners elkaar vinden. Bij elke activiteit moet je afvragen of alle relevante spelers aan tafel zitten. Ik zie bijvoorbeeld dat Tuinbouw Digitaal zich richt op de tuinbouwsector. Er is geen samenwerking met de akkerbouw, terwijl er toch een heleboel dezelfde soort issues zijn. En omgekeerd zie ik dat het Groene Geo Platform met de akkerbouw wordt opgepakt, terwijl Tuinbouw Digitaal daar nog niet bij betrokken is. Dat zou beter moeten.”

In hoeverre valt de informatie-uitwisseling op het niveau van technische procesautomatisering ook binnen jullie scope?

Standaardisatie vanaf de bron is de enige juiste aanpak

Conny: “Onze wereld van EDI-berichtstandaardisatie is tot nu toe gescheiden gebleven van de standaardisatiewereld rondom procesautomatisering. Deze vindt plaats binnen hele andere platformen, zoals bijvoorbeeld de ontwikkeling van ISOBUS door ISO. EDI-standaardisatie vindt plaats binnen platformen als UN/CEFACT en GS1. Er zijn wel ontwikkelingen die afdwingen dat deze verschillende groepen bij elkaar komen. Een voorbeeld hiervan is de ontwikkeling van melkrobots die door middel van internetverbinding informatie uitlezen, verwerken en hergebruiken, waarna het farm-managementsysteem van de melkveehouder deze gegevens via internet uitleest.”

Marjo: “Er zijn identificerende sleutelvelden, bijvoorbeeld locatie- of partijnummer, die zowel in procesautomatisering als in EDI gebruikt worden. In standaardisatie moet daarop de focus liggen, want daar vind je de informatie die je tot het einde aan wilt vasthouden.”

Henk: “Alle leveranciers in de glastuinbouw kijken voor hun domein naar internationale standaarden. Dat geldt op procesautomatiseringsniveau misschien nog wel meer dan voor EDI. Weliswaar bevindt standaardisatie op het gebied van procesautomatisering zich in een ander domein dan EDI-berichtstandaardisatie, maar in

de manier waarop zij aansluiten op internationale ontwikkelingen vervullen zij een voorbeeldfunctie.”

Harrij: “Andere domeinen zijn wel degelijk relevant en dat geldt voor meer dan alleen procesautomatisering. Veel investeringen worden gedaan in een breder perspectief, omdat de ontwikkelingskosten zo hoog zijn. Een mooi voorbeeld is een machine voor het sorteren van bollen. De basistechniek daarvan is ontwikkeld door Philips ten bate van de medische industrie. Voor ons als standaardisatie-organisaties is het relevant om ontwikkelingen in een breder perspectief te blijven monitoren, om zo op ontwikkelingskosten te kunnen bezuinigen.”

Wat is jullie visie op de interactie tussen overheid en standaardisatie-organisaties?

Henk: “Als de overheid in wetgeving gebruik maakt van standaarden die er al zijn, kunnen regels sneller worden ingevoerd door bijvoorbeeld Dienst Regelingen of de Belastingdienst.”

Harrij: “De overheid stelt wetgeving op waaraan wij moeten voldoen. In mijn visie zou de overheid zich meer betrokken mogen voelen bij de consequenties die wetgeving heeft op de bedrijfsvoering. De overheid stelt soms eisen die niet logisch zijn en waarbij geen rekening wordt gehouden met de praktische toepassing ervan. Bijvoorbeeld: Global Gap schrijft het Global Location Number (GLN) voor als unieke code om te koppelen aan een kwaliteitscertificaat, dus dat nummer wordt door ons gebruikt op het krat. Daarnaast moet er vanwege EU-wetgeving een nummer van het kwaliteitscontrolebureau (KCB) op staan. Kratten staan straks vol met nummers waarvan de meerderheid overbodig is. Met het KCB hebben we inmiddels voor Nederland al een praktische oplossing, doordat bij GLN-codering een KCB-nummer overbodig is.”

Frans: “De GLN-standaard is gerelateerd aan standaarden voor geo-informatie, bijvoorbeeld Geonovum, NEN3610 of OGC-ISO. Die worden o.a. voor precisielandbouw en in geografische informatiesystemen gebruikt. Dat is dus breder dan de standaarden voor het handelsdomein, zoals ze nu vooral ter sprake zijn gekomen. Maar dat terzijde.”

Conny: “De overheid is voor AgroConnect een hele belangrijke partner en die samenwerking verloopt goed, alhoewel het hele proces van introduceren van nieuwe diensten beter kan. Zo werd laatst halverwege januari een testomgeving opgeleverd voor een regeling die in februari in zou gaan.

Waar nog meer winst te halen is, en daar zouden wij een rol bij kunnen spelen, is de kwaliteit van de gegevensuitwisseling. Wij denken vaak dat als het maar in een standaardbericht past het wel goed is. Maar als je naar de kwaliteit van de aangeleverde gegevens kijkt dan zie je dat bijvoorbeeld aan een belangrijk deel van

de I&R-meldingen nog iets mankeert (I&R: Identificatie & Registratie van dieren). Dat gaat vaak al verkeerd op het bedrijf bij de boer in zijn managementsysteem. Ook op het gebied van informatielogistiek is verbetering mogelijk. Nu zie je vaak berichten via verschillende kanalen over verschillende schijven weer bij elkaar komen. Dat zou veel efficiënter kunnen.”

Frans: “Het is een belangrijke doelstelling van de overheid om beter aan te sluiten bij de informatie van het bedrijfsleven om zo de administratieve lasten te verlagen. De sector is bijvoorbeeld bij het opstellen van een berichtenboek voor I&R betrokken geweest. Een ander voorbeeld is CLIENT, waarbij import- en exportinformatie elektronisch kan worden aangeleverd. Maar ja, Florecom heeft terecht aangegeven dat een deel van CLIENT niet aansluit bij de door hen gebruikte standaarden. Wij brengen dit daarom nu in bij UN-CEFACT. Verder is het ministerie van EL&I recent gestart met een automatiseringslag om de door de informatie voor de overheid beter aan te laten sluiten bij informatiestandaarden die door de sector gebruikt worden (o.a. in de projecten informatie-model landbouw en leidraad berichtontwikkeling). Verder is het belangrijk om bijtijds invloed te hebben op Europese wet- en regelgeving. Deze bepalen namelijk in belangrijke mate de vereiste informatie-uitwisseling, de voorgeschreven definities en procedures.”

Wat zijn de verschillen tussen jullie organisaties?

Henk: “Het belangrijkste verschil zie je terug in de samenstelling van de betrokken organisaties. In de verschillende standaardisatie-organisaties uit de tuinbouw zijn de ketenpartijen leidend en worden vervolgens alle andere relevante partijen betrokken. Daarentegen zitten bij AgroConnect vooral providers aan tafel, de software-bedrijven.”

Conny: “Dat is niet helemaal waar, want bij ons zitten bijvoorbeeld ook Friesland Campina en VION aan tafel. Wat wel klopt is dat we wel vanuit een andere hoek komen, namelijk die van het primaire productieproces. Daarin speelt de boer een sleutelrol en niet zozeer de tussenhandel en ketenlogistiek. Bij ons is de kern het proces op de boerderij.”

Harrij: “Frug I Com is vanaf dag nul opgezet als een ketenbrede organisatie, die zowel upstream als downstream in de keten werkt, van kas tot kassa zozegd!”

Wat is jullie visie op de koppeling met internationale standaardisatie-organisaties?

Marjo: “Ik vind dat we eerst onze eigen positie moeten versterken. Dat leidt dan automatisch tot meer respect op internationaal gebied.”

Harrij: “Het is ook zeker de verantwoordelijkheid van de overheid om op EU-niveau invloed uit te oefenen op standaardisatiebeleid en ook internationaal. Andere

Europese landen financieren afgevaardigden vanuit de sector om in internationale standaardisatieorganisaties deel te nemen en zo invloed uit te oefenen op de ontwikkeling van standaarden. Dat zouden wij misschien ook moeten doen. Anderzijds moet het Nederlands bedrijfsleven er wel voor zorgen dat ze ook op dit domein zelf internationaal in de ‘driver’s seat’ zit.”

Conny: “Als standaardisatie-organisatie loop je tegen barrières op wanneer je zaken probeert te internationaliseren. Een voorbeeld hiervan is het Europees E-paspoort waar Nederland een groot voorstander van is. In Letland en Polen levert het grote weerstand op omdat het leidt tot uitfasering van bepaalde overheidsbanen. Laten dat nu precies de banen van de beslissers zijn. In mijn perceptie vertragen dergelijke incidenten de ontwikkeling van effectief internationaal beleid.”

Henk: “Het uiteindelijke doel is om de concurrentiepositie van de Nederlandse handelaars en telers te ondersteunen. Als je dat doortrekt naar het internationale vlak dan is het onze taak om te zorgen dat onze standaarden ook internationaal opgenomen worden. Als Nederland lopen wij voor en onze solution providers (software bedrijven) hebben die standaarden al geïmplementeerd. Het zou mooi zijn als men in het buitenland dan niet meer anders kan dan aanhaken en dus onze standaarden overnemen.”

Wat is jullie toekomstvisie?

De overheid zou veel meer moeten nadenken over hoe ze haar processen inricht

Conny: “We hebben veel contact met de agribusiness en solution providers, maar eigenlijk nog te weinig met de boeren en tuinders. Ik denk dat het goed zou zijn om de eindgebruikers te betrekken en te mobiliseren, zodat zij sneller nieuwe toepassingen oppakken. We hebben daarom de koers uitgezet naar breder geaccepteerde standaarden. Verder gaat berichtstandaardisatie steeds meer richting internationale standaarden. Een belangrijk aandachtspunt voor de toekomst is de authenticatie en autorisatie van gegevensuitwisseling. Hier willen wij energie in gaan stoppen, want als je echt de bedrijfsprocessen centraal wilt stellen, kan je daar niet omheen. Het integreren van bedrijfsprocessen is het primaire doel dus ook het informeren van de business over alles wat daarbij relevant is. Tegelijkertijd is het in onze visie belangrijk dat de overheid zich meer betrokken voelt bij de implementatie van nieuwe regelgeving. Wanneer een nieuwe regeling wordt uitgevaardigd, zou het goed zijn als daarbij een informatieparagraaf wordt geleverd waarin is opgenomen hoe informatiestromen lopen, hoe processen ingericht worden en waar gegevens vandaan komen.”

Marjo: “In onze visie moet het hele proces om de keten heen versterkt worden met standaarden. Het handelsdomein is daarin belangrijk. Ook zal in de toekomst het bewustzijn in de sector verder versterkt en verbeterd moeten worden. Eveneens willen we de samenwerking met GS1 uitbouwen. De focus zou zich nog meer moeten richten op de retail en internationale standaardisatie.

Harrij: “Bij Frug I Com zijn de toekomstissues met name upstream. Daarmee bedoelen we het toepassen van standaardisatie vanaf de bron. Beginnen aan de bron is de enige juiste aanpak. Standaardisatie gaat pas echt leven als een teler het juiste label op zijn krat komkommers plakt. Verder is het belangrijk om op alle domeinen actief te zijn. Op het commerciële vlak moet je dan nadenken over hoe je traceability vertaalt naar waarde-creatie voor de industrie. Bijvoorbeeld hoe een streepjescode op een individuele appel informatie voor de consument oplevert waarvoor hij bereid is te betalen.

De overheid speelt ook een rol in die visie. Zij zou veel

meer moeten nadenken over hoe ze haar processen inricht en bereid zijn om die inrichting te herorganiseren en af te stemmen op de processen van de industrie. Administratieve lasten kunnen dan beperkt worden omdat dubbelwerk kan afnemen. Procesafstemming is het devies!”

Marjo: “Wanneer de overheid haar processen slim afstemt op de industrie zou dat resulteren in lastenverlichting voor de industrie zonder concessies worden gedaan in de doelen die de overheid probeert te bereiken.”

Henk: “EDI-bulb staat de komende jaren voor een flinke organisatorische en technische exercitie. Heel belangrijk is de samenwerking binnen Tuinbouw Digitaal. Onze plannen zijn gemaakt en nu breekt de tijd aan om daarvoor handen vrij te maken. Samen moeten we gaan zorgen dat de BV tuinbouw haar standaarden internationaal gaat organiseren en borgen. Dat is de belangrijkste doelstelling.”

De deelnemers (op foto v.l.n.r.): Conny Graumans (AgroConnect), Henk Zwinkels (EdiBulb), Frans van Diepen (gespreksleider), Marjo van der Sman (Florecom) en Harrij Schmeitz (Frug I Com)

